

De Torenvalk dichtbij....

Door Peter Boelee

Foto's van Ruben van Steenoven

Het meest bekende roofvogeltje is wel de Torenvalk, vaak te zien “biddend” boven de bermen van onze snelwegen. Met “bidden” wordt bedoeld het tegen de wind in stilhangen door met de vleugels te fladderen en de staart als roer te gebruiken. Door een verrekijker zou je kunnen zien, hoe de vogel zijn hele lichaam gebruikt om zijn kop doodstil te kunnen houden zodat hij de minste of geringste beweging op de grond waar kan nemen. Torenvalken eten voornamelijk muizen, maar soms ook vogels. Ze zijn niet in staat achter een vogel aan te vliegen zoals Sperwers doen dus pakken ze hun prooi op de grond.

Muizen verliezen onder het lopen urine en dit urinespoor straalt een soort ultraviolet licht uit dat de Torenvalk waar kan nemen. Dat verklaart waarom hij soms biddend boven een lege asfaltweg hangt waarschijnlijk is in de nacht daarvoor een muis overgestoken. Is het windstil, dan kost het ‘bidden’ te veel energie, dan gaat de Torenvalk gewoon op een verkeersbord of op een paaltje boven zo’n urinespoor zitten of boven een plek waar zich muizenholletjes bevinden en wacht geduldig tot er een muis aan de wandel gaat.

Torenvalken gebruiken hun vlijmscherpe klauwen om hun prooi meteen dood te maken. De muis wordt met huid en haar verorberd. Waardoor een Torenvalk, net als een uil, de onverteerde haren en botjes in een braakbal uitspuugt. Deze braakballen zijn goed van een uilenbraakbal te onderscheiden door de grootte en omdat er veel haar en maar weinig muizenbotjes in worden gevonden. Torenvalken slapen graag onder een dakje zoals een overstekende dakrand. Dan zie je schijfsporen bijvoorbeeld onder een overkapping en kleine grijze braakballen eronder op de grond.



Torenvalken broeden van oorsprong in een boomholte, een oud kraaiennest of in een nis. Maar sinds de vorige eeuw maken ze ook dankbaar gebruik van speciale torenvalknestkasten die vaak in fruitboomgaarden worden geplaatst. De fruittelers gaan er namelijk vanuit dat de heen en weer vliegende Torenvalk fruitetende vogels

zoals Spreeuwen verjaagt en dat is ook zo. Maar fruittelers houden vaak onvoldoende rekening met de grootte van een torenvalkterritorium en plaatsen soms in elke boomgaard zo’n kast. Dat heeft geen zin, plaats nestkasten niet dichters dan 1 km bij elkaar vandaan. En de nestkast hoeft echt niet hoger dan maximaal 4 meter aan een paal of tegen een boom op maximaal geplaatst te worden. In mei/juni worden er gemiddeld vier bruinrode eieren gelegd, in muizenrijke jaren soms wel zes. Hier volgt het relaas van de torenvalkkast van Ruben van Steenoven in 2024.



Al na ongeveer 3 weken komen de eieren uit en de jongen groeien heel snel omdat beide ouders de hele dag door op jacht zijn en veel voedsel naar de kast brengen.

Net buiten 's-Heer Abtskerke plaatste Ruben begin 2023 een torenvalknestkast op zijn landje. Vanaf de weg goed te zien, staat de nestkast op een paal op de scheiding van de akker en zijn geitenwei. De nestkast wordt door de hele familie van Ruben goed in de gaten gehouden omdat er elke dag wel iemand de geiten en kippen komt voeren.

Groot was hun verbazing toen er al in maart een koppel Torenvalken belangstelling voor de nestkast had. Half mei werden er 3 eieren gelegd. Met een camera op een stok was het

goed mogelijk om er regelmatig foto's van te maken zonder ze te verstoren. Zodra de jongen oud genoeg zijn verlaten ze de nestkast en gaan met hun ouders vlieg oefeningen doen. Onbeholpen fladderen ze rond en dat is vaak een heel koddig gezicht.

Op de foto's van Ruben is goed te zien hoe snel de jongen groeien. Op 23 juni zijn de jongen door Jack geringd. Uit ringonderzoek is naar voren gekomen dat de jonge torenvalken al in het eerste half jaar na uitvliegen best ver van hun geboortenestkast vandaan vliegen.

Dit jaar 2025 zal niet bekend staan als het beste torenvalkjaar. Waarschijnlijk door een te kort aan muizen, het hoofdvoedsel van torenvalken zijn veel valkjes niet tot broeden gekomen.

Kijk ook eens op <http://www.roofvogelszeeland.nl> om te zien hoeveel leuk werk er in Zeeland door vrijwilligers wordt gedaan om de Zeeuwse roofvogels te beschermen.

Jack ringt een jonge torenvalk





